

Duits vrouwenquotum levert nog weinig op

Achtergrond - 8 maart 2016 - Auteur: Marja Verburg

Duitsland heeft wetgeving ingevoerd die moet zorgen voor meer vrouwen in de top van het bedrijfsleven. Maar veel bedrijven voldoen nog niet aan de nieuwe eisen. Omdat het vandaag internationale vrouwendag is een stand van zaken over het Duitse vrouwenquotum.

Net als Nederland probeert Duitsland al jaren meer vrouwen in de top van het bedrijfsleven te krijgen. Vorig jaar heeft Duitsland een wet ingevoerd die de positie van vrouwen moet verbeteren. Voor de Raden van Toezicht van de 101 beursgenoteerde Duitse bedrijven geldt per 1 januari 2016 een wettelijk vrouwenquotum van 30 procent. Zo'n 3500 middelgrote bedrijven zijn sinds 2015 verplicht afspraken te maken over beleid voor meer vrouwen in leidinggevende functies.

De wet lijkt nog niet veel effect te hebben. Slechts 28 procent van de beursgenoteerde bedrijven voldeed op 1 januari aan de eis van 30 procent vrouwen in toezichtsraden, meldt het [Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung \(DIW\)](#). Dat moet de komende jaren verbeteren, dan moeten vrijgekomen functies in deze raden door vrouwen worden bezet. Lukt dat niet, dan blijven de plaatsen in de Raad van Toezicht onbezet.

Onder EU-gemiddelde

Het is de vraag of de beleidsafspraken die middelgrote bedrijven sinds vorig jaar moeten maken, veel gaan opleveren. Het aantal vrouwen in leidinggevende posities in het bedrijfsleven bedraagt al een aantal jaar 29 procent, blijkt uit cijfers van het [Statistisches Bundesamt](#). Daarmee ligt Duitsland onder het EU-gemiddelde van 33 procent. Terwijl het aandeel vrouwen in de Duitse beroepsbevolking 50 procent is.

Grote bedrijven stellen het doel voor het aantal vrouwen in bestuursraden op nul

In de raden van bestuur van de 200 grootste Duitse bedrijven is het aandeel vrouwen zelfs maar 6,3 procent, aldus het DIW. Voor deze bestuursraden geldt het vrouwenquotum niet. Vorig jaar was het percentage 5,4 procent, dus de stijging is niet eens 1 procent.

Veel grote bedrijven, zoals Porsche, Volkswagen, de Commerzbank en energieconcern Eon, hebben ondanks de nieuwe wet geen beleid ingevoerd om meer vrouwen in leidinggevende posities te krijgen, meldde de [Süddeutsche Zeitung](#) in januari. Of ze stellen het doel voor het aantal vrouwen in bestuursraden op nul. Voor de bedrijven gelden geen sancties als ze de doelstellingen niet halen.

Effect debat vrouwenquotum

Toch tonen experts zich optimistisch. Op dit moment is 22 procent van de leden van de toezichtsraden van de 101 beursgenoteerde bedrijven vrouw, schrijft economisch redacteur Götz Hamann van [Die Zeit](#). Dat is duidelijk meer dan 5 jaar geleden. Deze verandering is dus al begonnen voor het vrouwenquotum werd ingevoerd. Dat is mede te danken aan het effect dat de debatten over meer vrouwen in leidinggevende posities sinds 2012 hebben gehad, [schrijft een headhunter](#) die vrouwen in topfuncties bemiddelt, in dezelfde krant. In die debatten werd bijvoorbeeld gewezen op het nut van teams die uit mannen en vrouwen bestaan. Dat idee is blijven hangen bij personeelsmanagers, merkt hij bij zijn headhunterskantoor: steeds meer bedrijven vragen naar vrouwen voor hoge posities.

Steeds meer bedrijven vragen naar vrouwen voor hoge posities

Het vrouwenquotum werd in 2014 door de SPD-ministers Manuela Schwesig (Gezinszaken) en Heiko Maas (Justitie) ingevoerd en in maart 2015 door de Bondsdag goedgekeurd. Daar was [lang politiek getouwtrek](#) aan vooraf gegaan. Net als in Nederland vreesden tegenstanders dat een wettelijk vrouwenquotum slecht zou zijn voor de economie. Zij maakten liever vrijblijvende afspraken met het bedrijfsleven. Daar moesten voorstanders van het vrouwenquotum niets van hebben. Zulke afspraken hebben in 10 jaar helemaal niets opgeleverd, zei minister van Werkgelegenheid - tegenwoordig bewindsvrouw op Defensie - Ursula von der Leyen (CDU) in 2011.

Ook Schwesig gelooft niet dat mannen hun positie vrijwillig aan vrouwen afstaan, zei ze in de [Thüringische Landeszeitung](#) na de bekendmaking van het wettelijk vrouwenquotum in 2014. Achter de wet “zit een nieuwe arbeidscultuur die we gaan beleven als meer vrouwen de kans hebben op een toppositie. De arbeidsmarkt is tot nu toe zeer vrouwonvriendelijk.”

Merkel niet meer sceptisch

Ervaringen uit andere landen lijken de voorstanders van het vrouwenquotum gelijk te geven: in landen met een wettelijk vrouwenquotum, is het aantal vrouwen in leidinggevende functies flink toegenomen. Zo is in Frankrijk en Noorwegen het

aandeel vrouwen in bestuursraden van beursgenoteerde bedrijven meer dan 30 procent, in IJsland zelfs 46 procent, schrijft het [Handelsblatt](#). Ook blijkt uit verschillende studies die [Die Zeit](#) aanhaalt, dat bedrijven die zowel mannen als vrouwen in de top hebben het economisch beter doen.

Merkel: 'Vijf procent vrouwen, daar klopt iets niet. Iets anders kan ik er niet van maken'

Kanselier Merkel zelf behoorde aanvankelijk tot de sceptici van het vrouwenquotum. Vorig jaar [vertelde ze](#) dat ze daar anders over is gaan denken omdat de situatie "gewoon dramatisch slecht" is. Ze zei dat als beschermvrouw van de Initiative Chefsache, een netwerk van bestuurders dat zich inzet voor meer vrouwen aan de top van het bedrijfsleven. "Vijf procent vrouwen, daar klopt iets niet. Iets anders kan ik er niet van maken", aldus Merkel tijdens een bijeenkomst van het netwerk.

Al eerder, eind 2014, sprong ze in de bres voor het vrouwenquotum. In de CDU/CSU gingen toen stemmen op om de wet uit te stellen, omdat het economisch niet goed zou uitkomen. Maar daar wilde Merkel niets van weten. "Het is zo afgesproken en nu wordt het ook zo uitgevoerd", citeerde de [Frankfurter Allgemeine](#) de kanselier. "We zullen vaststellen dat het leven niet moeilijker wordt."

Nederland

In Nederland is geen wettelijk vrouwenquotum, al wordt er wel regelmatig over gediscussieerd. Minister Bussemaker van Onderwijs legde in 2013 vast dat grote bedrijven op 1 januari 2016 minstens 30 procent vrouwen in de top moesten hebben. Maar dat streefcijfer is niet gehaald en de minister heeft geen instrumenten om het af te dwingen. Daarom gaan er toch weer stemmen op voor een wettelijk vrouwenquotum. PvdA-leider Diederik Samsom pleitte er maandag voor in de [talkshow 'Pauw'](#), omdat het huidige beleid geen zoden aan de dijk zet. Dat liet programmamaker Arjen Lubach vorige maand ook zien in zijn show ['Zondag met Lubach'](#).

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/15539/duits-vrouwenquotum-levert-nog-weinig-op>